

Akt nr:

R-E1a-0044

AU\$R-E1a-0044

0044

Kontrakt.

Sedan Kongl. Majt. den 11 Maj 1894 i och för af-
dikning af frostförande mossar tillhörande egen-
domen Långholmen i Lultra socken och Frökinds hä-
rad af Skaraborgs län enligt af Landtbruksin-
genjören S. A. Smedberg upprättad, af Kongl. Majt.
fastställd plan med dertill hörande kostnadsförslag,
i måder beviljat ett anslag utan återbetalnings skyldighet
af Fyra Tusen (4000) Kronor att utgå af 1894 års frost-
fond, så, och i enlighet med Riksdagens för dylikt
statsbidrags åtnjutande gifna, af Kongl. Majt gillade
föreskrifter, hafva understämnade, enligt bilagda
kontrakt om arbetets verkställande
i och för detta företag med Kongl. Väg- och Vattenbygg-
nadsstyrelsen, af Kongl. Majts och Kronans vägnar, afslu-
tat följande kontrakt, hvarigenom vi i ~~understådda~~
~~intressanta~~ i arbetsförtegel ~~vägnar~~ åläga och förbinda
oss:

§ 1.

Att arbetet, hvarvid vi äro skyldiga att underkasta
oss alla de riktor och kontroller, som af Kongl. Majt
pröfas lämpliga och nödiga, skall vara påbörjadt före
den 1 September 1894 och fullbordadt inom den 1 September
1896 i noggran öfverensstämmelse med den fastställda
arbetsplanen, utan ^{att} anspråk på ytterligare bidrag af
allmänna medel må vidare kunna väntas; skolan-
de vi genom kontant tillskott, materialier, arbete eller
annat bidrag bestida hvad utöfver statsbidraget kan
erfordras för företagets fullbordande samt för fram-
tiden underhålla de utförda arbetena intill dess
sådan underhållsskyldighet kan varda andra i laga

4400-1 8
ordning ålagd, eller vi från underhållsskyldigheten be-
friats.

§ 2.

Att i fråga om terminerna för anslaget lyftning
i mon af arbetets fortgång ställa oss till efterrättelse
hvad Kongl. Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen derom
må bestämma, äfvensom att i händelse afvikelse,
utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett
från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan
af Kongl. Majt medgifvet ansländ med detsammes
utförande, icke blivit fullbordadt inom därför bestämd
tid, det må ankomma på Kongl. Majt att låta
installa all vidare utbetalning af statsbidraget
samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en
gång eller efter hand till Kongl. Statskontoret
inbetalas inom den tid, som bestämmes af Kongl.
Majt eller Riksdagen; och skola vi sålunda
lyftade och återburna medel jämväl erlägga fem
procent årlig ränta från lyftningsdagen till dess
återbetalning sker.

§ 3.

Att för den tjänsteman, som af Kongl. Wäg-
och Wattenbyggnadsstyrelsen förordnas att i arbe-
tet verkställa besigtning, uppvisa den gillade planen
med dertill hörande plan- och profilritningar jämte
de räkenskaper, hvilka vi skola föra öfver företaget,
samt det eller de kontrakt om arbetets öfverta-
gande på entreprenad till vissa delar eller i
dess helhet, som möjligen afslutats.

§ 4.

Att vid afslutande af detta kontrakt till
Kongl. Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen ej min-
dre aflemnas, för att i dess arkiv förvaras,
bestyckt köpiat af den gillade planen med der-
till hörande plan och profilritningar för arbetet

och bestyrkta afskrifter af dertill hörande godkända
beträktanden och kostnadsförslag, än äfven meddela
uppgift å den person, åt hvilken ledningen af arbe-
tets utförande uppdragits.

§ 5.

Att om verkliga kostnaden för arbetets utförande
befinnes understiga den beräknade, af vederbörande
myndighet granskade och godkända kostnader, Förf.
tusen/12000kr. skall det beviljade anslaget minskas
med så stor del af den ifrågavarande besparingen,
som det beviljade anslaget utgjort af den beräknade
kostnadssumman; och skola räkenskaperna, derest
arbetet ej på entreprenad verkställas, af oss föras på
sådant sätt, att den verkliga kostnaden för före-
taget må kunna säkert uppskattas.

§ 6.

Att, derest någon afvikelse från den fastställda
planen skett, hafva, innan sista delen af stats-
bidraget på lyftas, till Kongl. Wäg- och Watten-
byggnadsstyrelsen aflemnad fullständiga ritningar,
utvisande den förändring som vidlagits.

§ 7.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag,
af hvad namn de vara må, som i följd af detta
anslag förämlades för Kongl. Statskontoret.

§ 8.

Att för fullgörandet af detta kontrakt äfven
för lyftade statsmedlens återbäring, i fall mot
kontraktet bytes, ställa sådant säkerhet som
af Kongl. Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen
godkännes.

Till yttermera visso: äro häraf två lika ly-
dande exemplar upprätlade, som skedde i
Långholmen & Regerstorp den 16 Augusti 1894.

N. J. Johansson

C. A. Johansson

Att N. J. Johansson och C. A. Johansson

i bägge var närvaro egenhändigt under-
tecknat förestående kontrakt, intyga

Täcköping som afvar

Anton Wetterdahl
H. S. Candlande Täcköping

H. S. Petz
Handelslitrose Täcköping

Med stöd af Kongl. Befordr den 11 Maj
1894 antager Kongl. Väg- och Vattenbyggnads-
styrelsen, å Kongl. Majts och Kronans vägnar,
detta kontrakt. Stockholm den 29 Oktober
1894.

Sarkis

H. H. Rosenblad

1304/94
Msk. 10

R 1*0044

2/94

Betän²kande och förslag till
afdikning af frostförö²rande mossar,
tillhörande Långholmen uti
Luttra socken af Trökinds härad
och Skaraborgs län; upprättade
år 1892 af
J. A. Smedberg
Statens landtbruksingeniör.

Tillhö²r den af Kongl. Majt den
11 Maj 1894 i näder fastställda arbets-
planen. Stockholm den 2 Juli 1894.

P. H. Hedenblad.

C. H. Ohnell.

Lysvige

General-karta.

Skala = 1:100000.

Utdrag af protokoll fört vid extra
Kommunalstämma med Luttra socken
i skolhuset den 3 Oktober 1891.

§ 2. Frågan angående torläggning och od-
ling af skog å de till ^{ett} 1/2 mant. Långholmen
hörande kvitmossarne utgörande tillsam-
mans cirka 140 tunnland företogs till be-
handling; och ansåg stämman såsom sin
åsigt, att nämnda vattendränkta mossar
i sitt nuvarande skick sprida frostlä-
dighet å de kringliggande redan odla-
de mossfälten, äfvensom att torlägg-
ning och odling af skog å de samma
inverka mildrande på ortens klimat,
hvarför stämman tillstyrker, att od-
lingslän och statsbidrag för desammas
torläggande måtte beviljas.
Widare förkom ej, som ofvan

Justerat:
J. Tycko.
A. J. Svensson

A. Lindqvist

Uppläst i Luttra kyrka söndagen den
18 Oktober 1891 af.

J. A. Helén.

Att utdraget styrkes
A. Lindqvist
Kommunalordförande.

Utskrift

1°) Förelaget afser afdikning af tvänne frostfriande mossar tillhörande Långholmen inom Lüttra socken, Förlunds härad af Skaraborgs län.

2°) Det är upprättadt efter ansökan derom af bröderna Johansson i Långholmen, under sökningsåren skedd i Juli månad 1891.

3°) Omedelbart intill dessa mossar gränsa ~~dessa mossar gränsa~~ Långholmens an Monarps redan odlade mossar, till hvilkas afdikning understöd ur odlingslånefunden har utgått.

4°) De tvänne mosslägenheterna bilda själfständiga afdiknings områden, från hvilka vattnet kan ledas ned i de vid torrläggningen af de intill liggande odlingsmarkerna, upptagna afloppskanalerna, och finnes således för vattnets fria af rinnande intet hinder.

Den östra mossen lemnar sitt vatten endast åt den i norr befintliga kanal, som sedan utmynnar i den s. k. Redberga ån, hvar emot den vestra har sitt aflopp dels åt samma å och dels till en göl invid sydvästra spetsen af Lüttra socken, derifrån sedan vattnet ledes genom Monarps mossars kanal, tills det i närheten af Götered kyrka utfaller i Redberga ån, hvilken efter att flaxt nedom Gullanda kyrka hafva förenat sig med ett större vattendrag från söder, får namn af Lidaån och slutligen utfaller i Wenern. Således själfva utgörande vattendelare, äga dessa mossar intet egentligt vattensamlings område och afböda vid flodtid en obetydlig mängd vatten.

Som företaget endast afser afdikning, är särskildt tillstånd från det allmännas sida härvid icke påkalladt.

5° och 6°) Den areal, som till afdikningen föreslås utgör tillsammans 68 har 15 ar, hvaraf den västligare mossen utgör 44 har 49 ar och den östligare 23 har 66 ar, belägen i ungefärlig jernhöjd med de odlade markerna.

9°) Plankartan i en kartblad är upprätaad, i $\frac{1}{4000}$ del af verkliga längden.

A den bifogade generalkartan i 1:100,000 års af dikningsområdena utmärkte med röd färg.

10°) Längdprofilerna äro upprätaade i samma längdskala som plankartan eller $\frac{1}{4000}$; höjdskalen är $\frac{1}{100}$ del; mått i gräfnings djup äro utsatta.

11°) Tvärprofilernas skala är densamma som längdprofilernas höjdskala eller $\frac{1}{100}$ del.

Katten äro grästrika.

12°) Alla mått äro utsatta efter metersystemet.

13°) Detta förslag har ej förut varit till Kongl. Wäq. och Wattenbyggnadsstyrelsens inlemnadt.

14°) De ifrågasvarande mossarnas utgöras utestutande af oförmultnad hvilmossa till högst väsentligt djup; i sidorna mot de redan odlade fältten kan roten anträffas på 1.5 meters djup, och består denna då af sand eller grus; för öfrigt är mosslaget maktigare än tre meter.

Vegetationen utgöres endast af ljungtupor, Lusula, ängsull, björtrou, porsris mfl.

Dessa således icke odlingsbara mossar af anseelig storlek utgöra emellertid på grund af sin omedelbara grannekap intill odlade fält, med en areal uppgående till minst 1000 har, mycket svåra förhållanden, hvilkas ändamålsentliga afdikning är af högst väsentlig betydelse för att skördarne på dessa fält må blifva tryggade från frostskador. Mossarne äro för närvarande ingen

direkt användning, men torde de efter afdikningen kunna bära skog till de i en framtid när det stadium af förmutning att de kunna med fördel odlas.

14. b.) På grund af mossarnes kullerform måste afdikningen ske genom att leda vätnet från deras mitt till sidorna, der således de egentliga afloppet ligga. Dessutom har, för att påskynda mossens sjunkning genom dess mitt dragits ett längsgående dike, hvilket visserligen icke behöfver väteförande i någon väsentlig grad genast efter dess upptagande, men dock framdeles, då mossen uttömlar hela sin längdriktning är genomskuren af en dalgång, kommer att spela rollen af afloppsdike. Till följd af mossens sättning och för att göra afdikningen varaktig ha alla dessa afloppsdiken ansetts böra hafva ett djup af 1.5 meter; bottnen bred af 0.6 meter och faldlutning af 1:1.

Da såsom af de upprätaade profilerna synes, bottnenlutningen ingenstades är mindre än 0.5:1000 äro dimensionerna fullt tillräckliga att med lätthet afleda vätnet vid snösmältningen.

De omkring den Östra mosslägenheten gående laggdiken, hvilka redan upptagits vid afdikningen af Långholmens odlingsbara mossar, hafva efter en lindrig upprensning ansetts fullt tillräckliga att tjäna såsom aflopp för mossvätnet, hvilket visas af öfriga dessa upprätaade profiler och tvärsektioner.

De till upptagning föreslagna afloppsdiken äro på plankartan angifna med dubbla blå

linier, redan befintliga med hel färglagd blå linie.

För mossarnes afdikning äro vidare några paralleldiken nödvändiga, och haifa här sådana uttagts på en inleördes afstånd af 150 i 160 meter; de erhållas, såsom den öfver dem upprä-
tade tvärsktionen utvisar en bottenbredd af 0,3 meter etc djup af 1.5 meter samt flänt 1:1; de äro å kartan littererade med bokstafven A och angifna med enkla blå linier.

16:) Då de ifrågakommande mossarnes afdikning såsom öfvan nämnt är af största betydelse för intill liggande odlade fält, hvilka för närvarande äro utsatta för frostsador och då de derjemte äro till odling oljnliga, trustyckes härmed den af jordägarna i underdänighet gjorda ansökan om bidrag ur frostfonden till dessa mossars afdikning, med en tredjedel af verkliga kostnaden för upptagande af här förestagna aflopps- och paralleldiken, och föreslås att till efterräknelse lända följande

Arbetsplan.

Första året efter anslagets beviljande utföras följande arbeten:

Upptagande af samtliga aflopps-
dikena Litteris A. B. C. D och E. mot-
svarande enligt redanstående kostnads-
förslag en summa af Kr. 9,500.

Andra året: upptagning af
paralleldikena .. 5,500.

Summa Kronor=15,000.

Mariestad den 4 April 1892
S. A. Smedberg

Kostnadsförslag för afdikning af frostförande mossar, tillhörande Långholmens i Littera socken af Skaraborgs län år 1892.

Dagverkspris 2,00 kronor.

Läge Karta	Längd	Jordart m. m.	Met. m.	qr. met. m.	Kub. met. m.	i Kronor	Kronor om	Summa Kronor	An- märkingar
<u>Afloppsdikey Litu A.</u>									
11-VI e	847	Seg hvitmossa, rotthunden				2,822.60	0.45	1270.17	
VII-XIII y	918	D ₂ D ₂				2,891.7	0.45	1301.27	2,571.44
<u>Afloppsdikey Litu B.</u>									
XIII-XV	380	Seg hvitmossa, rotthunden				1,485.8	0.45	668.61	
XVp-X	783	D ₂ D ₂				2,609.3	0.45	1,174.19	1,842.80
<u>Afloppsdikey Litu C.</u>									
XV-6g	940	Seg hvitmossa, rotthunden				3,308.8	0.45	1,488.96	
6g-9	570	D ₂ D ₂				1,738.5	0.45	782.33	2,271.29
<u>Afloppsdikey Litu D.</u>									
1-2 f.	465	Seg hvitmossa, rotthunden				1,382.2	0.45	621.99	621.99
<u>Afloppsdikey Litu E.</u>									
1-5	660	Seg hvitmossa, rotthunden				2,013.0	0.45	905.85	905.85
							Kronor	8213.37	
För redskapsutlåning, arbetslön m. m. tilläggas omkr. 15% af ofrånstänk								1,286.63	
							Summa Kronor	9,500.00	
<u>Paralleldikena inom Östra området.</u>									
2690		Seg hvitmossa, rotthunden				7,263.0	0.45	3,268.35	
		D ₂ inom västra området.							
1175		Seg hvitmossa, rotthunden				3,172.5	0.45	1,427.63	
							Kronor	4,695.98	
För redskapsutlåning etc. tilläggas omkr. 15%								804.02	5,500.00
							Summa afdikningskostnad	Kronor	15,000.
Mariestad den 4 April 1892 S. A. Smedberg									

Genom Kongl. Majt nådiga bref af den 11te Maj 1894 är det bekräftadt
Kostnaden nedan till 12,000 Kronor. Stockholm, den 2 Juli 1894.
G. H. Ohnell

Gräfnings Lista.

Läge	Dimensioner			Plant	an- märkingar
	djupa	bredd	längd		
	Meter				
	<u>Aflopptet Lüt A.</u>				
II	1,50	0,6	3,60	1:1	
III	1,50	"	3,60	"	
IV	1,70	"	4,00	"	
a	1,70	"	4,00	"	
b.	1,60	"	3,80	"	
V.	1,60	"	3,80	"	
C	1,60	"	3,80	"	
d	1,60	"	3,80	"	
VI	1,50	"	3,60	"	
e	1,20	"	3,00	"	
f.	1,20	"	3,00	"	
g	1,50	"	3,60	"	
VIII	1,50	"	3,60	"	
h	1,70	"	4,00	"	
IX	1,75	"	4,10	"	
i	1,85	"	4,30	"	
X	1,80	"	4,20	"	
K	1,60	"	3,80	"	
XI	1,50	"	3,60	"	
L	1,40	"	3,40	"	
XII	1,40	"	3,40	"	
m	1,50	"	3,60	"	
XIII	1,10	"	2,80	"	
	<u>Aflopptsdiket Lüt B.</u>				
y.	vid Gölven				
XIII	1,10	0,6	2,80	1:1	
n	1,80	"	4,20	"	
XIV	1,80	"	4,20	"	

	3	4	5	6	7
0.	1.85	0.6	4.30	1:1	
xv	1.70	"	4.00	"	
p	1.50	"	3.60	"	
xvi	1.70	"	4.00	"	
q	1.55	"	3.70	"	
xvii	1.40	"	3.40	"	
xviii	1.20	"	3.00	"	
r	1.40	"	3.40	"	
s	1.50	"	3.60	"	
xix	1.50	"	3.60	"	
xx	1.70	"	4.00	"	
x.	1.60	"	3.80	"	
<u>Aflopsdike Lit C.</u>					
xv	1.70	0.6	4.00	"	
oi	1.70	"	4.00	"	
1.	1.70	"	4.00	"	
b	1.80	"	4.20	"	
2.	1.65	"	3.90	"	
c	1.65	"	3.90	"	
3.	1.60	"	3.80	"	
d	1.55	"	3.70	"	
4.	1.60	"	3.80	"	
5	1.50	"	3.60	"	
e	1.55	"	3.70	"	
f	1.55	"	3.70	"	
u	1.60	"	3.80	"	
g	1.75	"	4.10	"	
h	1.60	"	3.80	"	
7.	1.45	"	3.50	"	
i	1.60	"	3.80	"	
1/2	1.50	"	3.60	"	
8	1.50	"	3.60	"	
1	1.40	"	3.40	"	
9.	1.30	"	3.20	"	

Aflopsdike Lit D.

1.	1.40	0.6	3.40	1:1
a	1.40	"	3.40	"
b	1.40	"	3.40	"
2.	1.40	"	3.40	"
c	1.50	"	3.60	"
d	1.50	"	3.60	"
e	1.70	"	4.00	"
f	1.50	"	3.60	"

Aflopsdike Lit E.

1.	1.50	0.6	3.60	1:1
a	1.50	"	3.60	"
2.	1.50	"	3.60	"
b	1.50	"	3.60	"
3	1.60	"	3.80	"
c	1.50	"	3.60	"
4	1.50	"	3.60	"
d	1.50	"	3.60	"
5.	1.50	"	3.60	"

Paralleldikena Lit 2.

1.50 0.3 3.30 1:1

Vid gräfningsarbetet iakttagas, att den uppkastade dikesjorden hålls på minst 0.9 meters afstånd från dikets kantar och att åt densamma gifves sådan lutning att den ej nedrasar och skadar dikets bestånd, dessutom leda här och hvar genomskärning göras för ytvattnets från sidorna genomsläppande.

Den ledning och kontroll vid arbetet finnas fixpunkter inlagda, en i hvardera afdikningsområdet, och äro de såväl plan som profilritningarna anjefna medelst kors(+). Arbetet bör tid efter annan kontrolleras af sakkunnig person.

Mariestad den 4 April 1892.

J. A. Smedberg.

Edimaras, Ex officio

J. A. Smedberg

1304.
94.

På grund af träffad öfverenskommelse bort-
lemnad undertecknade härmed till G. Johansson
Gunnestorp Tomten verkställandet af arbetet
i den af Lantbrukstingeniören J. A. Smedberg
år 1892 upprättade afdikningsplanen å frostför-
rande mossar tillhörande egendomen Lång-
holmen i Luttera socken, Wästofta härad
och Skaraborgs län — hvilken utdiknings-
plan blifvit af Kongl. Majt fastställd den
11 Maj 1894 — mot följande villkor, nemli-
ken ett pris af 15,000 kronor, hvilka penningar
af oss utbetalas på det sätt, att när arbetet
är börjadt 7,500 Kr. och då arbetet är ungefär
till två tredjedelar verkställt 4,500 Kr., samt
då arbetet är fullbordadt 3,000 kronor.

Långholmen den 16 Aug. 1894.

N. Johansson. G. Johansson

Bevitnas af:

August Carlsson.
adr. Kinnared.

Herman Jansson
adr. Luttera.

Med förestående kontrakt förklarar jag
sinnig till alla delar nöjd och förbinder mig
att utföra ifrågakommande arbete i öfverenssam-
melse med ofvann omformålade gillade planer
mot erhållande af här ofvann bestämda be-
talningsbelopp och villkor.

Gunnestorp Tomten & Falköping d. 16 Aug. 1894

G. Johansson.

Witene som ofvann.

Inskickad till
Folk. arkiv
1894

1304/94.

Att dikningsarbetet å den en halft mte. Lång-
holmen i Luttra socken af Wadstena härad i
Skaraborgs län tillhörande Hvit-[?]u. Frost-
ländighetsmossa under den nu gångna som-
marens präborjats och för närvarande pågår
efter den af Landtbr.-ing. S. S. Smedberg år
1892 upprättade utdikningsplan och i enlig-
het dermed utstakade dikeelinier å mossen
ifråga; hvilket på grund af ejarnes N. J. & C. A.
Johanssonns begäran af undertecknade denna
dag på stått företagen besigtning har
med intygadt af

Långholmen den 17 Oktober 1894.

S. Gabrielson
Hörsdomare
i Leaby tingelag af-
Wadstena Härad samt
Landtbrukare

S. W. Andersson
Nämndeman
Landtbrukare

815
198

På begäran af egarne till $\frac{1}{2}$ mt. Långholmen
i Lutra socken Martons härad och Skaraborgs
län har underskruade denna dag besigtigat
gräfningsarbetet å de till gården befin-
liga hvitmossarne i enlighet med den
af Landtbruksingenjören J. A. Smedberg
år 1892 upprättade frostläändighets plan
neml. å Östra området är största de-
len af dikenna färdig gräpde och det
återstående är under arbete samt inom
vestra området fortgår äfven arbetet,
hvilket härmed intygas.

Falköping och Långholmen den 27 juni 1895.

P. W. Andersson
Börjdenman och
Landtbrukare
adress Falköping

J. J. Gabrielsson
Häradss dommer och Landtbrukare
adress. Krokby o Falköping

Kont. 29/10 94

1304/94

Förslag till terminer för lyftande af det stats
bidrag som af Kongl. Majt den 11 nästlidne Maj blif-
vit beviljadt af 1894 års frostländighetsfond för den
ä egendomen Långholmen befintliga frostländig-
hetsmosse en summa af fyra tusen kronor, hvilka
medel torde få lyftas i tre poster neml.:

- 1^a posten 2,000 kr. lyftes sedan arbetet är börjadt.
2^a posten 1,200. " lyftes den 1 juni 1895.
3de posten 800. " M. 1/5^{del} lyftes då arbetet är full-
bordadt och afsynadt.

Långholmen den 16 Augusti 1894.

N. J. Johansson

C. A. Johansson